

Trädgårdsvågen 18

– Mitt folkhem i Nacka

IM Alander

Frukosten avåts ståendes i köket. Tysta stod vi runt det stora bordet och utefter diskbänken. Var och en med en kopp choklad och en hög om tre smörade brödsivor direkt på bordet. Inget tvesovel där inte. Var det någon som inte orkade sin tredje brödskiva kunde den lämnas till en som fortfarande var hungrig och viskandes fråga efter den. Märkligt nog lästes ingen bordsbön i samband med frukosten.

Som student i Uppsala blev jag påmind om frukostarna i Nacka när jag besökte den katolska studentföreningen kvällen då en präst som representerat Vatikanstaten i något sammanhang gästade studenterna.

Han kom in på märkliga händelser han varit med om och nämnde särskilt när han som nyvigd präst 1967 hållit morgonmässa för några nunnor på ett flickhem i Nacka. Efteråt hade han smitit iväg till köket där han möts av en mängd tysta småflickor som bara stod där och stirrat. Mitt minne från denna morgon var förvånansvärt likt hans vad gällde det yttre händelseförloppet. Det hände just inte så mycket i det huset.

Oförmodat stod han där i dörren till köket. Prästen från den lokala församlingen, fast det visste jag inte då. "God morgon flickor", hälsade han hjärtligt leende, samtidigt som han svepte med blicken över köksbordet som var dukat med två brickor för smörgåsar i små travar, en chokladgrytan med slev och en bricka för de vita fajanskopparna.

Hans hälsning fick klinga obesvarad i det tysta köket. Där stod vi stumma som fiskar och visste inte hur vi skulle agera. Eller så var det just det vi visste. Han gjorde ett trevligt intryck, men det hjälpte inte. Vi flickor tog inga risker. Möjligen besvarades hans hälsning med enstaka nickningar och skygga leenden.

"Jag heter NN och har firat mässa i ert hus i dag." Fortfarande lika tyst. Han såg lite undrande ut. Det märktes att han var mycket nyfiken. De flesta av oss log nog bara lite osäkert igen för att sedan åter titta ner i chokladen. Själv var jag orolig för att Fredwanda skulle komma och upptäcka att det stod en man i köket. En som dessutom pratade. Vi levde efter en mängd stränga regler och prästen där i dörren skulle inte kunna lura mig till att bryta mot en enda. Dessutom talade han

svenska som en infödd. Jag hade dittills inte upplevt en enda katolsk präst som inte bröt på ett främmande språk. Misstron mot det "svenska" var ständigt närvarande. Han var kanske en svensk, sådan där protestantisk präst. Det var bäst att se upp. Vem vet vad han egentligen ville.

Med ett lite mer bestämt leende avancerade prästen in i köket samtidigt som han gjorde ett nytt försök att få lite ögonkontakt med oss flickor. "Kan inte ni tala?" Frågan möttes av samma kompakta tystnad. Prästen såg forskande på några av oss.

Enda gången jag fick tala med en präst var i biktstolen. Det är möjligt att denne man var godheten själv men av allt att döma förstod han ingenting. Som präst förväntades han gå ut genom huvudingången, den vi barn aldrig använde. Besökande fick inte röra sig i huset på egen hand. Det fick inte vi som bodde där heller.

Så såg han bara tyst på oss.

Känner fortfarande besvikelse över att inte denne präst eller någon annan från församlingen eller stiftet ingrep mot förhållandena vi tvingades leva under. Tvärt om. In i det sista rekommenderades Hemmet som ett lämpligt boende för skolflickor.